

# Strategier i kampen mod EU-dikteret mindsteløn

---

Dette arbejdsdokument opridser mulige parlamentariske og juridiske strategier og initiativer, som kan tages i kampen mod forslag om en EU-dikteret mindsteløn. Strategierne er listet i en prioriteret rækkefølge. Strategi 4.1 og 4.2 kan forfølges uafhængigt af hinanden og dermed sideløbende.

## Strategi 1. Udstedelse af gult eller orange kort for brud på nærhedsprincip

Nærhedsprincippet indebærer, at EU kun må handle, når det giver bedre mening, at gennemføre lovgivning på EU-plan end på nationalt, regionalt eller lokalt plan.

Nærhedsprincippet indebærer overordnet, at to betingelser skal være opfyldt, for at EU kan lovgive på de områder, hvor både EU og medlemslandene kan lovgive:

1. Formålet med et forslag må ikke i tilstrækkelig grad kunne opfyldes ved, at medlemslandene selv lovgiver.
2. Formålet med et forslag skal bedre kunne opnås ved, at der bliver lovgivet på EU-plan frem for på nationalt plan.

Et forslag strider således imod nærhedsprincippet, hvis forslaget besvare et problem, som ikke er grænseoverskridende og lige så godt kan reguleres på nationalt niveau. Konkret fortolker Enhedslisten princippet sådan, at et forslag skal løse et *konkret, væsentligt og grænseoverskridende* problem, som er *strengt nødvendigt* at løse på EU-niveau, før det er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kan der i et nationalt parlament samles flertal for, at et forslag er i strid med nærhedsprincippet kan der gøres indsigelse via en "begrundet udtalelse" som sendes til EU-Kommissionen. Ifølge Lissabontraktaten har de nationale parlamenter i EU-landene **8 uger til at gøre indsigelse** fra det tidspunkt, hvor forslaget foreligger i alle EU-sprogversioner, inklusive dansk.

Effekten af de begrundede udtalelser på lovgivningsprocessen afhænger af, hvor mange nationale parlamenter, der reagerer, og hvor mange stemmer som de repræsenterer. Hver af de 28 nationale parlamenter har to stemmer (i alt 56 stemmer). Hvis et parlament har to kamre, får hvert af dem én stemme.

Gult kort (krav på revurdering)

Hvis 1/3 af de nationale parlamenter gør indsigelser mod et forslag, er EU-Kommissionen forpligtet til at revurdere forslaget. Dette kaldes et "gult kort". EU-Kommissionen kan her vælge at trække forslaget helt tilbage, men kan også fastholde det og begrunde dette.

Blandt de 28 medlemslande er der 40 nationale parlamenter (12 EU-lande har to kamre). For at opnå 1/3 af de nationale parlamenter og dermed et "gult kort" kræver det, at minimum 10 EU-lande eller minimum 19 parlamenter gør indsigelse.

### Orange kort (fuld stop)

Hvis et simpelt flertal af de nationale parlamenter (dvs. minimum 15 EU-lande eller 29 nationale parlamenter) anfægter, at et lovgivningsforslag er i overensstemmelse med nærhedsprincippet inden for fristen, og EU-Kommissionen beslutter at opretholde udkastet, sendes spørgsmålet til EU-Parlamentet og Rådet, som skal forholde sig til spørgsmålet.

Her kan et flertal i EU-Parlamentet *eller* et flertal på 55% i Rådet (16 EU-lande), blokere for forslaget, hvis de mener forslaget er i strid med nærhedsprincippet. Det kaldes et orange kort.<sup>1</sup> Til dato er proceduren med det gule kort blevet brugt tre gange, og proceduren med det orange kort er aldrig blevet anvendt.<sup>2</sup>

### **Strategi 2. Et blokerende mindretal i Rådet eller flertal imod i EU-Parlamentet**

Hvis ikke der rejses et gult eller orange kort inden 8-ugersfristen, starter de egentlig forhandlinger om forslaget. I Rådet kan et blokerende mindretal i Rådet stoppe forslaget. Et blokerende flertal skal bestå af mindst fire lande, som tilsammen repræsenterer mere end 35 procent af EU's befolkning. Danmark, Sverige og Finland repræsenterer tilsammen 4,07 procent af befolkningen i EU. Et flertal i EU-Parlamentet kan også beslutte at forslaget forkastes.

### **Strategi 3. Undtagelse til Danmark**

Danmark har i dag undtagelser på flere områder bl.a. euro, militær og retspolitikken. En mulighed er derfor, at Danmark for en yderligere undtagelse vedrørende forslaget om en EU-mindsteløn. Det vil dog som udgangspunkt kræve en tillægsprotokol til traktaten.

### **Strategi 4. Udfordre hjemmelsgrundlaget ved nationale domstole og EU-domstolen**

Det er afgørende, hvordan EU-Kommissionen vil hjemle sit forslag til en EU-dikteret mindsteløn. For at EU kan lovgive på et område, kræver det, at EU har lovgivningsmæssig kompetence på området det vil sige har lovlige hjemmel i traktaterne. Socialområdet er fortsat primært national kompetence, hvorfor EU hovedsagelig har kompetence til at koordinere, støtte og supplere foranstaltninger truffet af medlemsstaterne på dette område. Der er således tale om den svageste form for kompetence, som EU råder over.

---

<sup>1</sup> <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/da/sheet/7/the-principle-of-subsiarity>

<sup>2</sup> Se eksemplerne her [https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments/subsidiarity-control-mechanism\\_da](https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments/subsidiarity-control-mechanism_da)

Ifølge Traktaten om Den Europæiske Union (TEU) kan Unionen alene agere, hvis EU's traktatgrundlag giver hjemmel hertil. Hvis EU ikke er tildelt en kompetence i traktatgrundlaget, forbliver kompetencen hos medlemsstaterne, jf. TEU artikel 5, stk. 1 og 2. Det vil således ikke være muligt for Unionen at vedtage en bindende retsakt om en EU-dikteret mindsteløn, medmindre der er hjemmel hertil i traktatgrundlaget

Vi kender endnu ikke hvilket hjemmelgrundlag, som EU-Kommissionen planlægger at anvende, men forskellige aktører har peget fem mulige hjemmelsgrundlag i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). De er listet nedenfor.

Artikel	Indhold	Beslutningsmetode	Bemærkninger
Art. 46	Om arbejdskraftens fri bevægelighed	Almindelig lovgivningsprocedure (Kvalificeret flertal)	Artiklen er begrænset til at realisere målsætningen om arbejdskraftens fri bevægelighed og er derfor ikke så oplagt.
Art. 114	Indre marked harmonisering	Almindelige lovgivningsprocedure (Kvalificeret flertal)	Kan ikke hjemle bestemmelser vedrørende arbejdskraftens fri bevægelighed og bestemmer vedrørende ansattes rettigheder og interesser jvf. Stk 2.
Art. 115	Indre marked harmonisering	Enstemmighed	Kræver enstemmighed
Art. 153	Om arbejdsmarkeds- og socialpolitik	Almindelig lovgivningsprocedure (Kvalificeret flertal)	Kan ikke hjemle forslag om lønforhold jvf. Stk 5.
Art. 175 <sup>3</sup>	Om styrkelse af den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed	Almindelig lovgivningsprocedure (Kvalificeret flertal)	Usikkert om artiklens omfang. "... without prejudice to the measures decided upon within the framework of other Union policies"
Art. 352	om vedtagelse af retsakter uden specifikt hjemmel med sigte på at realisere Unionens traktatsbestemte mål.	Enstemmighed	Kræver enstemmighed

<sup>3</sup> Se blandt andet <http://www.tepsa.eu/confronting-the-competence-conundrum-of-an-eu-directive-on-minimum-wages-in-search-of-a-legal-basis-ane-aranguiz-and-sacha-garben-college-of-europe-bruges/>

Artikel 153 synes umiddelbart at være den mest nærliggende at anvende. EU-domstolen har dog tidligere slået fast, at det ikke vil være muligt at indføre fælles EU-regler om mindsteløn med hjemmel i TEUF artikel 153 fordi stk. 5 i artiklen fastlægger, at artiklen ikke omfatter vise forhold, herunder lønforhold: ”Bestemmelserne i denne artikel gælder ikke for lønforhold, organisationsret, strejkeret eller ret til lockout.”. Hvis denne artikel skal anvendes må der derfor være tale om et meget vagt forslag, som ikke direkte fastsætter grænser for mindsteløn.

At det udtrykkeligt er udelukket efter TEUF artikel 153, stk. 5, at vedtage direktiver om minimumsløn udelukker dog ikke, at EU-Kommissionen kan forsøge at finde hjemmel et andet sted i traktaten for at vedtage bindende regler om minimumsløn. Da flere artikler kræver enstemmighed er de mest nærliggende artikler, som EU-Kommissionen kan bruge til at hjemle sit forslag således artikel 46 om arbejdskraftens fri bevægelighed eller artikel 175 om styrkelse af den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed.

#### **4.1 Sag ved EU-domstolen - Annullationssøgsmål**

Et medlemsland - men som hovedregel ikke borgere og foreninger - kan anfægte gyldigheden af et forslag, som er vedtaget af Rådet og EU-Parlamentet jvf. TEUF art. 263. Det kan ske ved et såkaldt annullationssøgsmål, hvor et medlemsland forsøger at få erklæret forslaget for ugyldigt med henvisning til inkompetence, væsentlige formelle mangler, overtrædelse af traktaterne, overtrædelse af nærhedsprincippet eller magtfordrejning. Dette kan som udgangspunkt først ske, når forslaget er vedtaget. Sådanne sager er forholdsvis sjældne i EU<sup>4</sup>, men er ikke desto mindre en mulighed. Et annullationssøgsmål skal indgives inden to måneder efter, at retsakten er offentliggjort eller klageren har fået kendskab til denne, og søgsmålet har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Regionsudvalget kan også anlægge sådanne sager mod retsakter, hvis det i TEUF er fastsat, at udvalget skal høres.

#### **4.2 Sag ved Danmarks Højesteret**

De nationale domstole er som udgangspunkt underlagt EU-retten. Der er dog mulighed for en national prøvelse af, om et EU-forslag falder inden for de beføjelse, som Danmark har overgivet EU efter grundlovens § 20.

Den danske højesteret afsagde i den såkaldte Maastricht-dom d. 6 april 1998 en dom, hvoraf det fremgår, at ”Danske domstole må [...] anse en EF-retsakt for uanvendelig i Danmark, hvis der skulle opstå den ekstraordinære situation, at det med den fornødne sikkerhed kan fastslås, at en EF-

---

<sup>4</sup> <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/euu/spm/111/svar/1631105/2145004/index.htm>

retsakt, der er opretholdt af EF-domstolen, bygger på en anvendelse af Traktaten, der ligger uden for suverænitetstildelingen ifølge tiltrædelsesloven”.<sup>5</sup>

Det følger af det ovenstående, at der efter dansk ret kan foretages en national prøvelse af, om en EU-retsakt, der efter EU-institutionernes (EU-lovgivers og EU-Domstolens) opfattelse har hjemmel i EU's traktatgrundlag, overskrider grænserne for den ved tiltrædelsesloven foretagne suverænitetstildeling. Dette er fornyeligt blevet bekræftet i et svar til Folketinget fra Justitsministeren fra d. 21 april 2020 jvf. noten.<sup>6 7 8</sup>

Den tyske forfatningsdomstol dømte i 2020, at EU centralbank havde overtrådt de beføjelser, som Tyskland havde givet til EU, da banken iværksatte sit opkøbsprogram under eurokrisen. Der findes der eksempler på, at medlemslandes øverste domstole underkender EU-retten om end de er sjældne.

### Yderligere information

<http://www.tepsa.eu/confronting-the-competence-conundrum-of-an-eu-directive-on-minimum-wages-in-search-of-a-legal-basis-and-aranguiz-and-sacha-garben-college-of-europe-bruges/>

<http://www.sieps.se/globalassets/publikationer/2020/perspektiv---minimiloner.pdf?>

<https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/euu/spm/0/svar/1651777/2179477.pdf>

<https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/euu/spm/0/svar/1651777/2179478.pdf>

---

<sup>5</sup> <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/euu/spm/0/svar/1651777/2179477.pdf>

<sup>6</sup> <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/euu/spm/267/svar/1684821/2236210.pdf>

<sup>7</sup> <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/euu/spm/267/svar/1684821/2236211.pdf>

<sup>8</sup> <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/euu/spm/267/svar/1684821/2236212.pdf>